

Sygn. akt V CZ 8/14

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa H. G.

przeciwko Polskim Kolejom Państwowym S.A. w W. oraz Przewozom Regionalnym Sp. z o.o. w W.

o zapłatę i ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 19 lutego 2014 r.,

zażalenia powódki i strony pozwanej Przewozów Regionalnych Sp. z o.o.

w W.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 15 października 2013 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 15 października 2013 r. odrzucił apelacje powódki oraz pozwanej Przewozów Regionalnych spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 maja 2013 r. W uzasadnieniu wskazał, że obie apelacje, wniesione przez profesjonalnych pełnomocników, podlegały opłacie przewidzianej w art. 14 ust. 2 i art. 100 ust. 2 *in fine* ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.; dalej: „u.k.s.c.”) w brzmieniu obowiązującym przed dniem 10 marca 2007 r., gdyż art. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. ustawy o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2007 r. Nr 21, poz. 123) nakazuje stosować te przepisy w sprawach wszczętych przed dniem wejścia jej w życie. Powódka została zwolniona od kosztów sądowych w całości postanowieniem z dnia 2 kwietnia 2003 r., zaś pozwana spółka Przewozy Regionalne uzyskała zwolnienie od opłaty od apelacji z mocy postanowienia z dnia 17 lipca 2013 r., doręczonego jej pełnomocnikowi w dniu 29 lipca 2013 r. Niezależnie zatem od tego, że pozew został wniesiony w dniu 28 marca 2003 r., apelacje wniesione bez uiszczenia opłaty podstawowej podlegają odrzuceniu *a limine*. Jako podstawę rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny wskazał art. 130² § 3 k.p.c., mający zastosowanie – z mocy art. 8 ust 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 234, poz. 1571) – w postępowaniach wszczętych przed dniem 1 lipca 2009 r.

Postanowienie powyższe zaskarżyli zażaleniami powódka i pozwana Przewozy Regionalne spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., wnosząc o jego uchylenie.

Powódka zarzuciła naruszenia art. 14 ust. 2 i art. 100 ust. 2 u.k.s.c. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 10 marca 2007 r. w związku z art. 130² § 3 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2009 r. przez ich zastosowanie oraz art. 11 w związku z art. 14 ust. 1 u.k.s.c. i art. 130² § 3 k.p.c.

w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2009 r. przez ich błędna wykładnię.

Pozwana podniosła natomiast zarzut naruszenia art. 3, art. 14 ust. 2 oraz art. 101 ust. 3 u.k.s.c. w brzmieniu obowiązującym przed 10 marca 2007 r., a na wypadek jego nieuwzględnienia – zarzuty naruszenia: art. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 14 ust. 2 u.k.s.c. i art. 2 Konstytucji RP oraz art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 130² § 3, art. 130 § 1 i art. 373 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zasadnicze znaczenie dla oceny zasadności obu zażaleń ma kwestia stosowania uchylonego art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w sytuacji, w której postępowanie zostało wszczęte przed wejściem w życie tej regulacji.

Argumentacja przytoczona w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia nawiązuje do stanowiska Sądu Najwyższego zajętego w uchwale z dnia 27 czerwca 2008 r., III CZP 48/08 (OSNC 2009, nr 7-8, poz. 102), zgodnie z którą w sprawie wszczętej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, apelacja wniesiona po dniu 10 marca 2007 r. przez stronę zwolnioną od kosztów sądowych w całości podlega opłacie podstawowej określonej w art. 14 ust. 2 i art. 100 ust. 2 tej ustawy w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy podkreślił, że nie ma ważkich argumentów, które uzasadniałyby odstąpienie od jednoznacznego rezultatu wykładni językowej art. 2 powołanej ustawy nowelizującej, potwierdzonej w dotychczasowym orzecznictwie.

Trzeba jednak zauważyć, że odmienny pogląd Sąd Najwyższy wyraził w postanowieniu z dnia 11 czerwca 2008 r., V CZ 30/08 (nie publ.), przyjmując, że stosowanie przepisów dotychczasowych ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych - w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. - może wchodzić w rachubę wtedy, gdy przepisy tej regulacji w ogóle znalazły

zastosowanie w konkretnym postępowaniu; tylko w takiej sytuacji mamy do czynienia z „przepisami dotychczasowymi”, o których mowa w tym przepisie. Dokonując jego wykładni, trzeba mieć na uwadze, że celem uchylecia art. 14 ust. 2 u.k.s.c. (i zmiany treści art. 100 ust. 2 u.k.s.c.) było przywrócenie stanu prawnego, w którym całkowite zwolnienie przez sąd od kosztów sądowych albo od opłat sądowych nie wiąże się z koniecznością uiszczenia przez stronę jakichkolwiek opłat. Skoro art. 14 ust. 2 u.k.s.c. przewidywał pobranie opłaty podstawowej od pism wnoszonych przez stronę zwolnioną od kosztów sądowych, to jego uchylenie oznacza, że w przypadku całkowitego zwolnienia od kosztów sądowych lub od opłat sądowych nie pobiera się opłaty podstawowej.

Przytoczone wypowiedzi wskazują na to, że wykładnia językowa art. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2006 r. nowelizującej ustawę o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nie jest jednak jednoznaczna. Przepis ten może być zasadnie interpretowany w ten sposób, że odnosi się jedynie do sytuacji, gdy postępowanie w pierwszej instancji było wszczęte pod rządem przepisów u.k.s.c. w brzmieniu sprzed 10 marca 2007 r. Za takim jego rozumieniem przemawia nie tylko wykładnia gramatyczna, ale również – co podkreślono w uzasadnieniu postanowienia Sadu Najwyższego z dnia 11 czerwca 2008 r., V CZ 30/08 - celowościowa i systemowa. Skoro zamiarem ustawodawcy było wprowadzenie nowych przepisów – jak wynika z uzasadnienia projektu ustawy nowelizującej - porządkujących dotychczasową regulację kosztów sądowych w sprawach cywilnych, to wątpliwości musi budzić uznanie za zgodne z tą intencją rozwiązania komplikującego zasady ich pobierania. Wątpliwości nasuwające się przy wykładni powołanego przepisu nie powinny prowadzić do wniosków niekorzystnych dla strony.

Stojąc na gruncie tego zapatrywania, aprobowanego przez skład orzekający, nie można skutecznie odeprzeć zarzutów skarżących, podważających zasadność zastosowania art. 14 ust. 2 w związku z art. 100 ust. 2 u.k.s.c., a w konsekwencji – art. 130² § 3 k.p.c.

Z tych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

